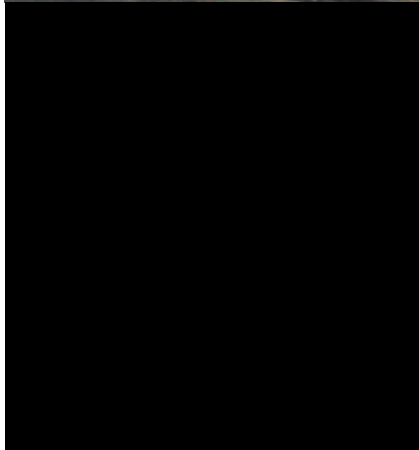

© @algomio_rd

Santiago de los Caballeros és la segona ciutat en importància a la República Dominicana, després de la seva capital, Santo Domingo. Va ser fundada l'any 1495 per Cristòfol Colom. Sent pol industrial i financer de la zona nord de l'illa, compta amb prop d'un milió d'habitants, una urbanització creixent i desorganitzada, així com una ràpida expansió física dels assentaments informals sense infraestructura de serveis bàsics i en zones inundables.

Aquestes condicions, juntament amb el fet d'haver tingut un creixement demogràfic i econòmic positiu en els últims anys superior a la mitjana del país, i a la seva classificació en el rang de les ciutats intermèdies (100.000 a 2.000.000 d'habitants), han possibilitat que Santiago hagi estat seleccionada per integrar-se a dos importants programes de

desenvolupament, un a nivell mundial (100RC, 100 Resilient Cities, promogut per la Rockefeller Foundation) i un altre a nivell d'Amèrica Llatina i el Carib (ICES, Iniciativa de Ciutats Emergents i Sostenibles, del Banc Interamericà de Desenvolupament).

Totes dues iniciatives convergeixen en l'adopció dels Objectius de Desenvolupament Sostenible assumits per les Nacions Unides el 2015, i amb el marc teòric d'Hàbitat III, en el qual s'assumeix que els processos d'urbanització són promotors de sostenibilitat i integració social equitativa.

Els programes esmentats signifiquen inversions a llarg termini (especialment per als projectes urbans), per tant és condició necessària i indispensable que les ciutats beneficiàries garanteixin la governança i la sostenibilitat fiscal. Aquests són aspectes que Santiago de los Caballeros compleix a consciència, amb un govern municipal fort i desenvolupat, amb els corresponents enllaços amb el govern nacional, més la presència del CDES (Consell per al Desenvolupament Estratègic de la Ciutat i el Municipi de Santiago), integrat per representants d'institucions públiques i privades, entre elles l'Ajuntament, representants locals del govern central, confederacions d'empreses i indústries, ONGs, l'acadèmia i juntes de veïns, l'objectiu del qual és la planificació, el disseny i la implementació i monitoratge de programes i projectes de desenvolupament sostenible.

100 Resilient Cities- Liderat per la Rockefeller Foundation

El Programa 100RC inclou Santiago des de desembre de 2014 i està orientat a capacitar la ciutat per dissenyar i implementar estratègies i solucions proactives que donin millor resposta als problemes i impactes socials i econòmics generats per la urbanització i els fenòmens naturals.

Com a primera acció, després d'incorporar-se al programa per iniciativa pròpia, el Programa proporciona fons al govern municipal per a la formació d'una Direcció de Resiliència, generalment no existent en els governs municipals, composta per un director executiu (el qual respon directament a l'alcalde o màxima autoritat ciutadana, amb comandament directe transversal en les diferents reparticions municipals) i un equip de suport conformat per tècnics municipals i personal extern del sector privat i acadèmic.

A través de tallers en els quals participen grups governamentals i el sector civil i associatiu, es detecten les amenaces que afronta la ciutat de Santiago, identificant entre elles les "tensions cròniques" que debiliten a la ciutat de manera contínua (infraestructura envellida o inadequada, deficiències en transport públic, assentaments informals, baixa qualitat del parc d'habitatge i dificultat d'accés a l'habitatge, inseguretat ciutadana ...) i els "impactes aguts" o esdeveniments sobtats i bruscos (inundacions i col·lapse d'infraestructura, entre d'altres).

Identificats els problemes, així com les institucions a través de les quals es pot actuar, i les parts interessades que acompanyaran en el procés, es desenvolupen plans de resiliència urbana canalitzant a través de la Direcció esmentada, el suport tècnic i financer que es pot rebre del Programa (amb accés a crèdit a través del Banc Mundial, eines operatives financeres i tecnològiques, i serveis, entre d'altres)

Els plans dissenyats amb consultors individuals contractats a aquest efecte, són confrontats per altres que ja estan en aplicació a través de la xarxa *peer-to-peer* de les altres 99 ciutats

associades al programa de resiliència, entre elles Lisboa i Barcelona, a Europa, o Montevideo i Quito, a Amèrica Llatina.

Iniciativa de Ciutats Emergents i Sostenibles - Banc Interamericà de Desenvolupament

Si bé el programa 100RC s'orienta a governs municipals, la Iniciativa de Ciutats Emergents i Sostenibles, sorgida el 2010 i ja aplicada en més de 50 ciutats des de la Divisió d'Habitatge i Desenvolupament Urbà del BID, ho fa de manera indistinta a nivell de govern central o municipal, mitjançant assistència tècnica no reemborsable per al desenvolupament i execució de plans de sostenibilitat urbana, ambiental i fiscal, amb especial foment de la participació ciutadana des de la concepció dels mateixos, l'execució i la posterior monitorització.

De manera semblant al programa anterior, la metodologia s'inicia amb una primera etapa de diagnòstic multisectorial (recollida d'informació, determinació d'actors, registre d'indicadors), a través d'un enfocament interdisciplinari i amb tres eixos principals: i) ambiental, ii) urbà i iii) fiscal. En aquesta etapa s'identifiquen els obstacles que impedeixen el creixement sostenible de la ciutat, segons punts de vista econòmics, estratègics i socials, la qual cosa permet posteriorment prioritzar i organitzar en un pla d'acció les intervencions urbanes i d'infraestructura a curt, mitjà i llarg termini que s'implementaran en la següent etapa d'execució.

A més del Consell per al Desenvolupament de Santiago, l'Ajuntament i l'equip local del BID, també hi participen l'empresa de consultoria IDOM i, en l'àmbit acadèmic, IHCantabria.

Al llarg de les dues etapes (desenvolupament i execució) la iniciativa finança estudis sectorials, monitoritza el disseny i posada en marxa dels projectes i acompanya la licitació i execució física de les obres i serveis definits, contractats amb consultors i firmes locals i estrangeres.

Igual que passa amb 100RC, es compta en aquest cas amb una Xarxa de Ciutats Sostenibles, amb la qual intercanviar lliçons apreses, casos d'èxit i especialment dades de referència.

Disseny i obres per a ciutats emergents, sostenibles i resilients

Les eines 100RC i ICES esdevenen en programes d'acció en els quals la participació del col·lectiu d'arquitectes i urbanistes (agrupats en firmes consultores o de manera individual) és clau, en un entorn de garanties jurídiques i contractuals recolzades, clares i precises.

La ciutat de Santiago de los Caballeros es troba abocada de ple en la planificació i elaboració de projectes, part dels quals s'han començat a licitar a principis d'any, com el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible (finançat amb USD 375.000), en el qual estan concursant professionals i firmes locals i estrangeres.

Altres projectes en procés són la reestructuració de la trama urbana, la revaloració del centre històric, la implementació del sistema de monitorització urbana 911, i la consolidació de l'estudi de maneig integral de residus metropolitans.

Alejandro Suárez, arquitecte. Corresponsal del COAC a Santo Domingo, República Dominicana. Maig 2017

[1]

Tornar [2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/mon/santiago-ciutat-emergent-i-resilient-de-republica-dominicana>

Links:

[1] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/12511>

[2] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>